

Bizkaia

Arrazola (Atxondo): βίβora.
Arrieta: βίβora.
Bakio: laṯásuγoj.
Berriz: súβε.
Bolibar (Markina-Xemein): súβεβιβόρα.
Busturia: laṯásuγoj, βίβora.
Dima: súβεβιβόρα, *laṯásúβε.
Elantxobe: súβε, βίβorak (mark.).
Elorrio: βίβore.
Errigoiti: βίβora.
Gamiz-Fika: βίβora, *súβεβιβόρα.
Getxo: βίβore.
Gizaburuaga: súβεβιβόρα, súβεγoṯi.
Ibarruri (Muxika): súβα, *βίβora.
Kortezubi: súβε.
Larrabetzu: βίβora.
Laukiz: βίβora.
Leioa: βίβora.
Lekeitio: súβε.
Lemoa: súβεβιβόρα.
Lemoiz: βίβora.
Mañaria: laṯásúβε.
M. Etxebarri: súβεβιβόρα.
Mendata: βίβora.
Mungia: βίβora.
Ondarroa: súβε, *súβεβιβόρα.
Orozko: βίβora.
Otxandio: kéjispetakośuβα, *βίβora.
Sondika: βίβora.
U. Etxebarri: súβα γoṯbátadún, βιβόρα, *súβεβιβόρα.
Zaratamo: βιβόρά, súβεβιβόρα, laṯásúβε.
Zeanuri: βίβora.
Zeberio: βίβora.
Zollo (Arrankudiaga): βίβora.
Zornotza: *βίβora.

Araba

Aramaio: βίβora.

Gipuzkoa

Aia: súβεγoṯi.
Amezketia: súβéraγṯi, súβεγoṯi.
Andoain: sú^βεγoṯi.
Arrasate: βίβore.
Asteasu: súβεoṯi, súβεγoṯi.
Ataun: súγαγoṯi.
Azkoitia: súβεγoṯi.
Azpeitia: súγεγoṯi.
Beasain: súγα.

Beizama: súβεγoṯi.
Bergara: súγαβίβora.
Deba: súβε benénośó:
Donostia (Ibaeta): súβεγoṯi.
Eibar: βίβora.
Elduain: súγεγoṯi.
Elgoibar: βίβora.
Errezil: súβεγoṯi.
Ezkio-Itsaso: súγáγoṯi.
Getaria: súβia (mark.).
Hernani: súβεγoṯi.
Hondarribia: súβεγoṯi.
Ikaztegieta: súεγoṯi.
Lasarte: súβεγoṯi.
Legazpi: súγáγoṯi.
Leintz Gatzaga: βίβora.
Mendaro: súβε.
Oiartzun: súβεγoṯi.
Oñati: βίβora.
Oñati (Araotz): βίβora.
Orexa: súγεγoṯi.
Orio: súγεγoṯi.
Pasaia: súβεγoṯi.
Tolosa: súβεγoṯi.
Urretxu: súβεγoṯi.
Zegama: súγá.
Zestoa (Arroa): súβεγoṯi.

Nafarroako Foru Komunitatea

Abaurregaina / Abaurrea Alta: súγε βéłts (?), súγε γájftoa (mark.), βιβόρα (mark.).
Alkotz: súβεγoṯie (mark.).
Aniz: sú^βεγoṯi.
Arbizu: súβε.
Berute: súβεγoṯé.
Donamaria: súβεγoṯi.
Dorrao / Torrano: βίβora.
Erratzu: súβεγoṯi.
Etxalar: sú^βεγoṯi.
Etxaleku: súβεγoṯi.
Etxarri (Larraun): súβiγoṯi, súβεγoṯi.
Eugi: súγja (mark.), βίβor.
Ezkurra: lépatj^uri.
Gaintza: súβεγoṯi.
Goizueta: súénaβaṯá (mark.), súénaβáṯ.
Igoa: súβεγoṯi.
Jaurrieta: súγε γájftoa (mark.), βιβόρα.
Leitza: súβ^εγoṯi.
Lekaroz: súβεγoṯi.
Luzaide / Valcarlos: súγεβίβora.

Mezkiritz (Ureta): súγia (mark.).
Oderitz: βιβόρά, *súβiγoṯi.
Suarbe: súβε.
Sunbilla: sú^βεγoṯi.
Urdiain: súβiák (mark.).
Zilbeti: súβεγájftoa.
Zugarramurdi: súγε γoṯia (mark.).

Lapurdi

Ahetze: biper, súβεβipér.
Arrangoitze: βíper.
Azkaine: súβεbipera.
Bardoze: bípéra.
Beskoitze: βíper, súβεβípe^r.
Donibane Lohizune: βipéra.
Hazparne: sú^βebíper.
Hendaia: súγébíper.
Itsasu: bípéra.
Makea: bípéra.
Mugerre: súβεβípera, bípéra.
Sara: súβεβipér.
Senpere: súβεβipér.
Urketa: bípéra, bípéraβéłtsa (mark.), áspika.
Uztaritze: súβεβíper.

Nafarroa Beherea

Aldude: biperáγoṯi.
Arboti-Zohota: bípéra.
Armendaritze: biperák (mark.), súγεγoṯi.
Arnegi: βíperá.
Arrueta: βíperá.
Baigorri: biper.
Bastida: vipéra.
Behorlegi: súγεβíper.
Bidarrai: súβεβíper.
Ezterenzubi: bípéra, súγεβípera.
Gamarte: biper.
Garrúze: βⁱ perá.
Irisarri: súγεβíper.
Izturitze: bípéra, vipera, súγεβípera.
Jutsi: bípéra, vipera (mark.).
Landibarre: bípéra.
Larزابale: bípéra.
Uharte Garazi: biper.

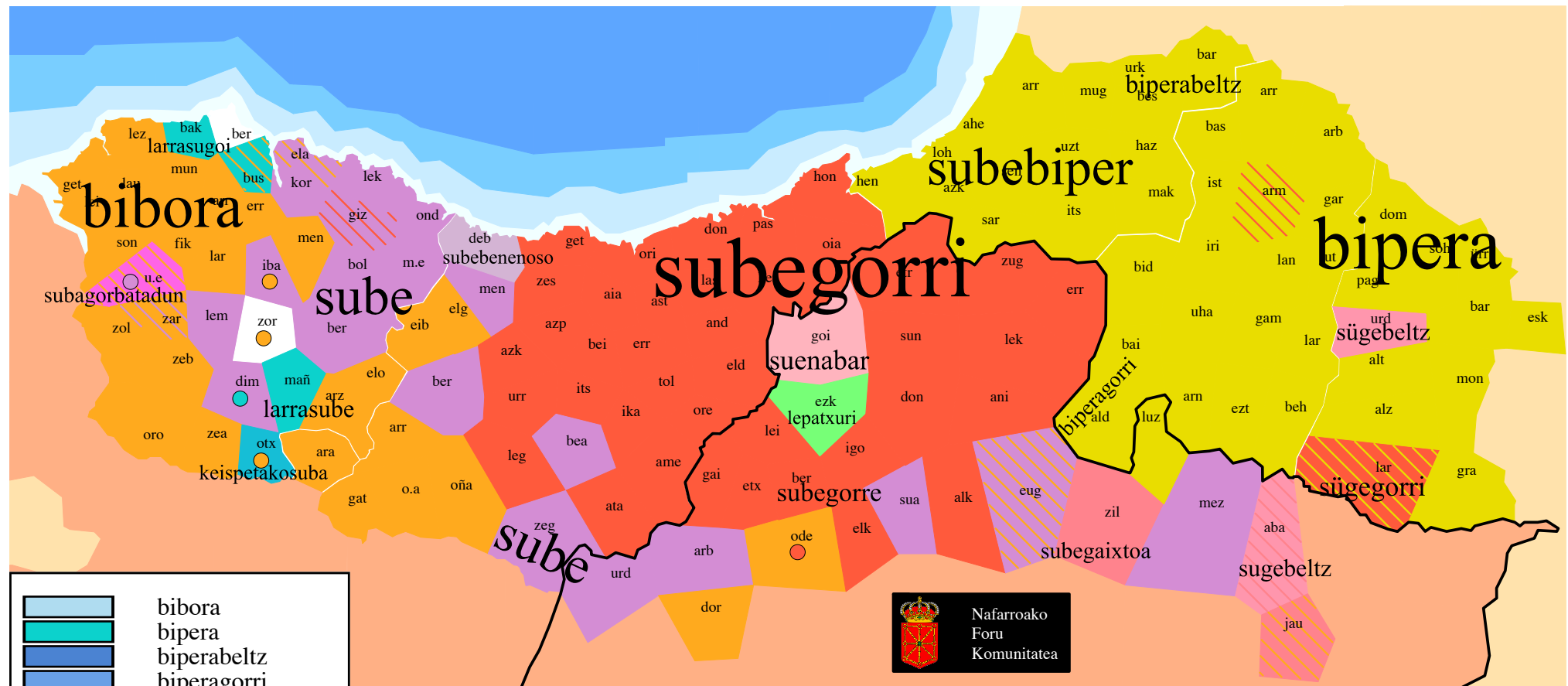
Zuberoa

Altzai: vipéa.
Altzürükü: bípéa.
Barkoxe: bípéa.
Domintxaine: biper.
Eskiula: bípéa.

Larraine: súγεγoṯi, bípéa, súγεγoṯia (mark.).
Montori: bípéa.
Pagola: bípéa.
Santa Grazi: súγεβípera, bípéra.
Sohüta: bípéa.
Urdiñarbe: súγεβéłts.
Úrristoi: bípéa.

123. Mapa: víbora / vipère / adder, viper / (*Vipera berus*)

GALDERA: 04100; ALG: 37; ALEANR: XI, 1543

	bibora
	bipera
	biperabeltz
	biperagorri
	keispetakosuba
	larrasube
	lepatxuri
	suba gorbatadun
	sube
	sube benenoso
	subebiper
	subegorri
	suenabar
	suge beltz
	suge gaixto

Busturia: *Bíbora deritxonak deko benenoa; egoten dira emen asko; askos txikiau da.*

Zeanuri: *korbata zurie izaten dutela buelta osoan.*

Getaria: *Guk subía orrei're. Ori da benenoa duena.*

Suge honen pozoinaren kontra oilasko-ipurdia erabiltzen dela jaso da herri batzuetan. Pagolan adibidez hona hau: *Bipeak, erraiten zizien ollasko baten üzkü xilhoan ezarten zütiela kuntre, hak baizik eta biltzen zi.*

Esaerak: *Amezketak: Esaera ba a... sube gorrie baño gaiztogoia bait(a)'oi ta ola esaten da.*

- Aroa markatzen omen du. Montori: *Sügiak tempesta, demboa kxanbiua, ühülgü ta zea (markatzen ditu), zinez beo delaik eta ikhusten dük sügia.*

- Oso gaixtoa dela larruaren aldatzen ari delarik. Errigoiti: *Onek asala diferénte botáten deu. Onek au asala ointxe maietze bueltán, au oso-osoan bótatén du, bíboreak, da osterá geró osó mingór egóten da a bótatén dauénien... enfréntau itén da noberari be... ernegadü egóten da.*